

tilbage til den store politiske Strid; de have givet Regjeringen Skyld, som Intet kan udrette, og deraf have de forklaret det Hele. Jeg tror, at man i allerhøieste Grad tager feil i dette Spørgsmaal. Jeg tror, at den Stagnation, som jeg ganske vist indrømmer i dette Dieblis er tilstede, skriver sig fra ganske andre Forhold. Den skriver sig fra det uhykkelige Aar 1864, fra det Saar, der blev slaet det danske Folk, og som ikke senere er forvundet, det er det Væsentlige, hvorfor der er Stagnation. Folket har tabt Tilliden til sig selv, det var ikke saa meget Regjerings Skyld, at Folket ikke er blevet vaft, men det er efter min Mening de af Folket Valgtes Skyld, Folkethingets, hvis Pligt det havde været energisk at stille sig selv og Folket saadanne Opgaver, at det kunde have faaet Tillid til sig selv, hvis Pligt det havde været at raabe til Folket: Sluttes Kreds og staa fast, alle danske Mænd! og ikke at gjøre sig til Talsmænd for de Strømninger, der vare i Folket, og som sagde: Der er Intet at gjøre længer, vi kunne ikke længer forsvare os; vi ere et Folk, der maa leve af de omboende Nationers Naade; men det havde været de folkfaarne Mænds Sag at sige: I tage feil; der er en stor Opgave for os, vi bør under ingen Omstændigheder lægge Hænderne i Skjødet og tabe Modet; men naar den Sag tages paa rette Maaade, vil det danske Folk kunne føre et selvstændigt Liv. Det har Folkethinget ikke gjort. Det har derimod siden 1874 bestjæftiget sig med den store Politik, og deri ligger efter min Mening Grunden til, at Forparvæsenet er blevet forsvæmt. Naar der klages over, at Administrationen viser Sløihed og Mangel paa Iver, saa tror jeg ikke, at det kan siges, at Regjeringen har væsentlig Skyld dert. For mig staaar det saaledes, at naar f. Ex. ifjor Folkethinget eller hele Rigsdagen har berøvet en stor Klasse af Embedsmænd et Dyrtidstillæg, som de have havt i en lang Række af Aar under lignende Vilkaar som dem, der vare tilstede ifjor, saa er det af den Slags Ting, der i høi Grad beforder Mangel paa Energi og Interesse for den Gjærning, der skal udføres. Jeg veed fra min Gjærning, at hvis jeg og Ligestillede ikke behandle vore Funktionærer fra den øverste til den laveste som Gentlemen paa enhver- somhelst Maaade, faae vi Intet udrettet; vi maa lømme dem godt, rose dem, opmuntre dem og behandle dem saaledes, at de faae Lykt til at udføre deres Gjærning; men vi kunne ikke behandle dem paa den Maaade, hvorpaa Folkethinget ifjor behandlede en stor Klasse af Embedsmænd ved at negte dem et Dyrtidstillæg under de samme Forhold, som

have eksisteret i en Række af Aar, hvor de have faaet det. Deri søger jeg for en stor Del Grunden til Sløiheden og Stagnationen. Jeg skal slutte hermed; det var kun disse Ting, som det har ligget mig paa Hjerte at faae sagt.

Solstein: Forinden jeg kommer ind paa et Par Bemærkninger, som jeg er nødt til at gjøre i Anledning af de Taler, der have været holdte, skal jeg overfor den høitærede Kultusminister ikke undlade i Korthed at udtale, at jeg egentlig kun har brugt hans Budget som en Indledningspassus og ikke har tillagt hans Anmærkning eller Iffe-Anmærkning nogen Værdi, og da jeg nu hører, at det virkelig fra hans Side har været Meningen med Undbladsen af at optage paa Finantsloven, hvad begge Ting iaar vare blevne enige om, at han har villet holde Døren aaben for en mulig Konflikt, saa vil jeg trøste mig med, at om en saadan Konflikt skal komme eller ikke, ligesaa lidt kommer til at afhænge af den meget ærede Kultusminister, som dens Afslutning eller den Maade, hvorpaa den endelig vil blive afgjort, vil komme til at afhænge af ham; thi jeg har det Haab, at han vil faae ligesaa lidt Indflydelse paa en saadan Konflikts Afslutning som paa Afslutningen af den Konflikt, der fandt Sted iaar. — Jeg skal dernæst tillade mig nogle Bemærkninger i Anledning af det Forvar, der fra den høitærede Indenrigsminister kom for vort Postvæsen. Jeg skal gjøre det temmelig kort; men jeg er dog nødt til at gaa ind paa de enkelte Punkter, da den høitærede Minister temmelig uførlig gik ind paa Detaillen. Spørgsmaalet om Underbalancen, og hvorfra den hidrører, har meget liden Interesse. Jeg har ikke lagt stor Vægt paa hele denne Side af Sagen; jeg har brugt den som et Moment, der dog mulig indicerede Noget. Jeg tror heller ikke, at den høitærede Indenrigsminister lægger stor Vægt paa sine Oplysninger i denne Henseende, fordi han vil indrømme, at den Stigning, der har fundet Sted i Mellemtiden, betyder ikke meget, idet den samme Stigning har fundet Sted over hele Europa som Følge af Folkemængdens Stigning, den større Lykt til at skrive, den større Konflux og den større Civilisation paa forskjellige Omraader, eller hvad jeg skal kalde det. Det er dette, der medfører de forøgede Indtægter og Udgifter. Jeg skal derfor ikke benytte, hvad han sagde om, at Udgifterne ere stegne i et større Forhold, thi det har ikke stort at betyde. Hvad derimod angaar de enkelte Mangler, der, som jeg paaviste, i Mellemtiden have fundet Sted i vort Postvæsen, dette har sit Foredrag i to